

W numerze

Stan wojenny w Polsce.....	2
Wystawa "Stan wojenny w Nowej Hucie".....	3
Stan wojenny w Nowej Hucie.....	4

Stan wojenny w Nowej Hucie

Czas wojenny był dla mieszkańców Nowej Huty bardzo ciężki. To nie tylko "godziny policyjne", ale prawdziwe starcia z oddziałami ZOMO, kartki, kolejki w sklepach..

13 grudnia 1981 roku komunistyczne władze wprowadziły stan wojenny. W odpowiedzi załoga Huty im. W. Lenina podjęła strajk, w którym uczestniczyło ok. 7 tys. pracowników. Na czele komitetu strajkowego stanęli m.in. Mieczysław Gil i Stanisław Handzlik. W nocy z 15 na 16 grudnia strajk został spacyfikowany przez oddziały wojska i ZOMO. Ukrywający się działacze „Solidarności” rozpoczęli działalność konspiracyjną. Na czele Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „S” stanął Władysław Hardek, przed 13 grudnia przewodniczący KRH. W następnych miesiącach Nowa Huta stała się jednym najsilniejszych bastionów oporu przeciwko reżimowi Jaruzelskiego. W 1982 roku każdego 13 dnia miesiąca odbywały się manifestacje. Po delegalizacji przez komunistów NSZZ „Solidarność”, podczas manifestacji 13 października 1982 roku funkcjonariusz SB zastrzelił młodego hutnika, Bogdana Włosika. W następnym roku, podczas niezależnej manifestacji 1 maja, trafiony petardą wystrzeloną przez zomowca, zginął Ryszard Smagur, pracownik HiL.

Ważną rolę w podtrzymaniu społecznego oporu pełnił Kościół. Odprawiane przez ks. Kazimierza Janaczarza Msze św. za Ojczyznę w Mistrzejowicach, gromadziły liczne rzesze wiernych. Gdy 17 czerwca 1985 roku odbyły się wybory do Rad Narodowych na wezwanie podziemnych władz związku połowa wyborców Nowej Huty nie wzięła w nich udziału (49 proc.). Zbojkotowane zostały także wybory do Sejmu (13 października 1985). Przez cały okres stanu wojennego, aż do 1989 roku w Nowej Hucie ukazywało się wiele pism podziemnych, z których największą popularnością cieszył się „Hutnik”. Ponadto ukazywały się m.in. „Obserwator wojenny”, „Solidarność zwycięży”, „Solidarność hutników”.

Gazetkę przygotowali uczestnicy zajęć dziennikarskich pod kierunkiem p. Mirosławy Kidąły.

Bez osłonek

30. rocznica wprowadzenia stanu wojennego

Nr 87

(numer specjalny) grudzień 2011
MDK im. J. Korczaka w Krakowie
os. Kalinowe 18 (www.mdkkorczak.pl)

Stan wojenny w Polsce

Stan wojenny w Polsce został wprowadzony 13 grudnia 1981 roku (w noc z soboty na niedzielę) na terenie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na mocy uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 roku, na polecenie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego (tymczasowego organu władzy). O północy oddziały ZOMO rozpoczęły ogólnokrajową akcję aresztowań działaczy opozycyjnych. Zaraz po północy zamilkły cywilne telefony. O wprowadzeniu stanu wojennego poinformowało Polskie Radio o godzinie 6.00 nadając przemówienie generała Jaruzelskiego. W dniu wprowadzenia stanu wojennego w działaniach na terenie kraju wzięło udział ok. 70 tys. żołnierzy Wojska Polskiego, 30 tys. funkcjonariuszy MSW oraz bezpośrednio na ulicach miast 1750 czołgów i 1400 pojazdów opancerzonych, 500 wozów bojowych piechoty, 9000 samochodów oraz kilka eskadr helikopterów i samoloty transportowe. Po przywróceniu łączności kontroli i cenzurze podlegały również rozmowy telefoniczne (w słuchawkach telefonicznych informował o tym powtarzający się automatyczny komunikat: *rozmowa kontrolowana, rozmowa kontrolowana...*).

Wprowadzono godzinę milicyjną (w początkowym okresie od 19:00, następnie od 22:00 do 6:00), jednocześnie zakazano zmiany miejsca pobytu bez uprzedniego zawiadomienia władz administracyjnych. Wstrzymano wydawanie prasy (poza dwiema gazetami rządowymi – "Trybuna Ludu" i "Żołnierz Wolności", oraz kilkoma pismami terenowymi). Zarządzono wstrzymanie wyjazdów zagranicznych do odwołania (zamknięto granice państwa i lotniska cywilne), a także czasowo zawieszono zajęcia w szkołach.

W reakcji na wprowadzenie stanu wojennego NSZZ Solidarność podjęła akcje protestacyjne. ZOMO pacyfikowało kolejne strajki m.in. w Stoczni Gdańskiej, Hucie im. Lenina w Krakowie, Fabryce Samochodów Ciężarowych w Lublinie, Stoczni w Szczecinie, w Hucie Katowice. Największy opór stawili siłom bezpieczeństwa kopalnie węgla kamiennego na Śląsku.

Polacy byli przeciwni polityce gen. Wojciecha Jaruzelskiego, zaczęli nosić na ubraniu oporniki jako symbol protestu lub z premedytacją spóźniali się do pracy (symbolem nowego stylu pracy został ślimak i żółw). W wielu polskich miastach ludzie spontanicznie wydawali amatorskimi metodami ulotki i plakaty o treści antyrządowej i antykomunistycznej, a następnie kolportowali je w miejscach publicznych protestując przeciwko rządowi terroru i zaistniałej sytuacji.

W okresie trwania stanu wojennego, zostało internowanych ok. 10 000 osób w 49 ośrodkach internowania na terenie całego kraju. Dalszym 4000 osób, głównie przywódców i uczestników strajków i protestów, już 24 grudnia 1981 przedstawiono zarzuty prokuratorskie i osądzono, zwykle na kary więzienia. Masowo zwalniano pracowników w strajkujących zakładach.

Dziennikarzy poddano weryfikacji w wyniku, której z zajmowanych stanowisk zwolniono 800 osób. Niektóre gazety zostały zlikwidowane, np. "Kultura" czy "Czas".

Został on, poparty przez Sejm PRL uchwałą z dnia 25 stycznia 1982 roku.

Stan wojenny zawieszono 31 grudnia 1982 roku, a zniesiono go 22 lipca 1983 roku.

Czołgi na ulicach

Protesty

Stanowi wojennemu towarzyszyły kolejki, kartki na żywność oraz puste półki w sklepach.

Wystawa „Stan Wojenny w Nowej Hucie”

W związku z 30. rocznicą wprowadzenia stanu wojennego przez Region Małopolski NSZZ „Solidarność”, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, Radę i Zarząd Dzielnicy XVI UMK oraz Młodzieżowy Dom Kultury im. J. Korczaka została zorganizowana wystawa. Wystawę można było oglądać w Galerii „Mała” na os. Kalinowym 18 w siedzibie MDK im. J. Korczaka od 2 marca do 30 kwietnia 2011r.

Na otwartą w dniu 2 marca br. wystawę składają się eksponaty, które przez lata gromadził duszpasterz małopolskiej „Solidarności” ks. Władysław Palmowski.

Podziękowania dla wszystkich, którzy oddali życie i zdrowie za wolną Polskę wyraził przewodniczący Małopolskiej „Solidarności” Wojciech Grzeszek. Bogusław Kośmider, przewodniczący Rady Miasta Krakowa dziękował i za wystawę i za to, co nowohucianie zrobili dla wolnej Polski.

W trakcie otwarcia wystawy zaprezentowano także film Miłosza Horodyskiego „Nowa Huta walczy!”.

Stanisław Malara zapowiadał otwarcie w październiku wystawy poświęconej stanowi wojennemu, którego 30. rocznica wprowadzenia przypada w tym roku. „Wystawa zostanie zaprezentowana przed Arką Pana w Nowej Hucie, która była głównym bastionem nowohuckiej „Solidarności” w stanie wojennym.

na podstawie: <http://www.solidarnosc.krakow.pl/?q=node/254>